

O descoperire neașteptată

Pentru a conduce efectiv un teritoriu mare, chiar imens - adică Imperiul Roman -, administrația romană avea nevoie de trasee eficiente de comunicare care permitea parcurgerea relativ rapidă a unor distanțe terestre mari și a căilor navigabile accesibile. Pe lângă drumuri, apeducte, amfiteatre, forturi și alte structuri, podurile romane reprezintă o altă mare realizare a arhitecturii romane și a căilor navigabile accesibile. Pe lângă drumuri, apeducte, amfiteatre, forturi și alte structuri, podurile romane reprezintă o altă mare realizare a arhitecturii romane și a organizării logistice. Cu o lungime de 2.860 km, Dunărea este unul din cele mai importante fluvii ale Europei și al doilea ca lungime după Volga. Izvorul Dunării își are originea în Germania, în Munții Pădurea Neagră, sub forma a două râuri: Brigach și Breg, care izvorăsc de sub vârful Kandel.

De-a lungul traiectoriei sale, spală teritoriile a zece state: Germania, Austria, Ungaria, Slovacia, Croația, Serbia, Bulgaria, România, Moldova, Ucraina și patru capitale: Viena, Bratislava, Budapesta și Belgrad. Datorită albiei sale destul de mari, Dunărea, pe lângă avantajele sale nenumărate, este un impediment major în relațiile rutiere și feroviare. Atât în interiorul statelor, cât și între state. De aceea oamenii au început să construiască poduri încă din antichitate. Noi acum avem două poduri peste Dunăre, legate de malul bulgăresc (Ruse și Calafat), dar romanii aveau trei. Da, trei! Dintre cele trei poduri antice de piatră și lemn ridicate de romani pe cursul inferior al Dunării (Drobeta - Pontes, Sucidava - Oescus și Dolni Vadin - Grojdibodu), cel mai puțin cunoscut este ultimul.

Această lipsă de informație este rezultatul lipsei de surse cu privire la acest pod. Fără îndoială că podul Dolni Vadin - Grojdibodu este de origine romană. Tehnicile de construcție, dimensiunile podului, cultura materială din zona adiacentă, circulația monedei romane în zona Grojdibodu și alte descoperiri arheologice indică, toate, perioada romană ca fiind vremea construcției podului. Nu există alte intervenții constructive, medievale sau moderne, care să se suprapună peste ruinele podului antic. Podul roman de la Dolni Vadin - Grojdibodu a fost ignorat de secole în primul rând din cauza absenței oricărei mențiuni despre acesta în orice sursă antică, literară sau de altă natură. Mai mult, imaginea podului nu este folosită pe nicio monedă sau medalion comemorativ și nu s-au făcut niciodată referințe la el de cronicarii medievali sau Cronicarii Renașterii.

Podul Dolni Vadin-Grojdibodu a fost probabil eclipsat de faima podului de la Drobeta, care a fost construit de împăratul Traian între cele două războaie dacice și de către podul de la Sucidava-Oescus, care a fost construit mai târziu, pe vremea împăratului Constantin cel Mare. De remarcat încă de la început faptul că podul roman de la Dolni Vadin- Grojdibodu nu avea dimensiunea sau monumentalitatea celor două poduri de la Drobeta și Sucidava. În plus, acesta a fost plasat într-un loc oarecum obscur, greu accesibil în epoca modernă. Grojdibodu este o comună în județul Olt, Oltenia, România, formată din satele Grojdibodu (reședința) și Hotaru. Dolni Vadin este astăzi un sat în comuna Oreahovo, regiunea Vrața, Bulgaria. Satul a fost locuit de români în trecut. De pe vremea lui Cezar, se credea că era sub demnitatea romanilor să traverseze cursurile de apă, cu corăbiile (Caesar, *Belum Gallicum*, IV, 17), întrucât perspicacitatea lor tehnică le-a permis să construiască poduri rapid în diferite regiuni. Această perspectivă a fost dezvoltată de ingineri ingenioși precum Gaius Julius Lacer, Apolodor din Damasc, Teophillus Patricius și alții.

Până acum, podul Dolni Vadin - Grojdibodu nu a fost investigat arheologic în adevăratul sens al cuvântului. Nici guvernele bulgare sau române nu s-au angajat într-un studiu arheologic subacvatic al stâlpilor de lemn ai podului. Construcția șenalului Dunării (cursul navigabil) s-a făcut „liniștit”, pe interior, fără a acorda atenție acestui monument istoric foarte important. Ca urmare podul a suferit intervenții agresive care au dus la distrugerea și la dispariția sa aproape integral (ca în cazul podului roman de la Maastricht). În plus ignoranța autorităților și indiferența față de soarta monumentelor romane din regiunea noastră au contribuit la distrugerea podului. Această distrugere împiedică orice informare posibilă despre cum și când a fost construit podul. Singurele date disponibile în acest scop sunt modestele studii publicate de contele Luigi Ferdinando Marsigli în anul 1726 și concluziile preliminare la care au ajuns prof. D. Tudor (1961) și Nicu Vintilă (Vintilă; 2004).

Luigi Ferdinando Marsigli (n. 10 iulie 1658, Bologna, Statul Pontifical - d. 1 noiembrie 1730, Bologna) a fost un conte italian, geolog, matematician, botanist și ofițer aflat în slujba Sfântului Imperiu RomanoGerman. A luptat contra turcilor, pentru Republica Venețiană și pentru împăratul Leopold I de Habsburg. În 1683 a căzut prizonier și a cunoscut condiția de sclav. După aproape un an petrecut în captivitate, a fost eliberat prin răscumpărare, apoi a reintrat în slujba împăratului romano-german. A participat la trasarea frontierei dintre Imperiul Otoman, Republica Venețiană și Imperiul Romano-German. A scris despre cel de al treilea pod roman de peste Dunăre. Mai apoi, la 1961, mehedințeanul Dumitru Tudor, premiat de Academia Română, fost istoric și arheolog, avea să întărească cele știute, iar după anul 2000, Nicu Vintilă, fiu al localității Grojdibodu, scriitor și profesor, avea să redeschidă subiectul.

Este dificil de oferit o descriere geografică a vadului dunărean de la Dolni Vadin - Grojdibodu. Asta pentru că aici Dunărea s-a separat în două regiuni complet diferite. Pe de o parte, spre nord, există o luncă joasă, revărsată (Lacul Potelu), a cărei origine și formare trebuie să fi fost tot Dunărea. Aceasta este urmată de o regiune de câmpie fertilă. Pe de altă parte, la sud de râu, malul este mai înalt și mai robust ca structură, cu depozite mari de calcar. Apele Dunării sunt liniștite în acest

punct, albia se micșorează considerabil, iar lățimea lui (măsurată pe o aplicație de tip Google Earth) este de aproximativ 700 m. Efectul curenților este minim și aici a existat la un moment dat o insulă, numită „Prundu Vădinului”, care despărțea apele Dunării în două brațe. Lățimea apei și existența acestei insule a permis ca acest loc să acționeze ca punct de trecere. Mai mult, toponimele Vadin și Grojdibodu înseamnă „vad”, adică o trecere peste apă, în cazul nostru peste Dunăre. Mai mult, în Evul Mediu, la Grojdibodu, exista în funcțiune o „vamă de frontieră” (Istoria comerțului). Acest lucru este susținut de o ipoteză interesantă (Vintilă 2003).

Toponimul Grojdibodu ar putea fi tradus ca „Vadul vacilor”, în legătură cu utilizarea acestui vad de localnici, în acest sens. Un personaj care folosea vadul, numit Stoica, a fost menționat în documente în anul 1605 (Istoria comerțului). Un lucru este cert: din toate punctele de vedere, locul este potrivit pentru trecerea apelor, iar Dolni Vadin-Grojdibodu a fost un vad major de secole. Vecinătatea Dunării a oferit oportunități de pescuit pe scară largă, iar vegetația bogată a Lacului Potelu a adăpostit o faună bogată și diversă (păsări și animale sălbatice).

Lemnul putea fi procurat cu ușurință din lunca râului și terasele superioare ale râului aveau soluri foarte fertile, favorizând practicarea agriculturii și creșterea animalelor. O importanță economică deosebită a fost și este în continuare cultura viței de vie. Studiul arheologului expert dr. Dorel Bondoc de la Muzeul Olteniei din Craiova, intitulat „The Roman Bridge between Dolni Vadin (Bulgaria) and Grojdibodu (România)”, apărut sub egida Archaeopress Romanian Archaeology, ne poate oferi un prim set de informații despre „noul” pod roman antic de peste Dunăre. Restul cercetărilor sper că se vor face de acum încolo.

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

Conf. Univ. dr. George V. Grigore

*Independența
prin Cultură*